

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA Z BIOLOGII
DLA KLAS VII
W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 4 W BIAŁOGARDZIE
NA ROK SZKOLNY 2017/2018

Podstawa prawna:

1. Rozporządzenie MEN z 10 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych.
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 sierpnia 2017 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych
3. Rozporządzenie MEN z 11 sierpnia 2016 r. (poz. 1278) zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych.
4. Rozporządzenie MEN z 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej.
5. Rozporządzenie MEN z 25 sierpnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie a sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania , klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych.
6. Ustawa z 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz.59)
7. Wewnętrzne Zasady Oceniania w Szkole Podstawowej nr 4 im. Mikołaja Kopernika w Białogardzie.

I. ZASADY PRZEDMIOTOWEGO SYSTEMU OCENIANIA

1. Ocenianie uczniów na lekcjach biologii dotyczy przyswojonej przez ucznia wiedzy, umiejętności, stosowania wiedzy biologicznej w praktyce, logicznego myślenia, rozumowania i kojarzenia faktów, wysiłku włożonego w przygotowanie pracy i aktywności na lekcjach.
2. Głównymi obszarami aktywności ucznia w ramach przedmiotu będą: obserwowanie i mierzenie; doświadczanie; eksperymentowanie; dokumentowanie i prezentowanie; stawianie pytań i poszukiwanie odpowiedzi.
3. Uczeń ma obowiązek systematycznego i czynnego uczestnictwa w procesie uczenia się przez cały okres nauki.
4. Uczeń ma obowiązek prowadzić zeszyt przedmiotowy, zeszyt ćwiczeń, nosić potrzebne przybory oraz odrabiać prace domowe.
5. Brak pracy domowej lub nieprzygotowanie się do zajęć uczeń powinien zgłosić nauczycielowi jeszcze przed rozpoczęciem danej lekcji.
6. Za nie zgłoszenie nieprzygotowania do lekcji odkryte w trakcie zajęć przez nauczyciela uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.
7. W przypadku braku zeszytu przedmiotowego uczeń ma obowiązek wykonać notatki z lekcji na kartce i w domu wkleić ją do zeszytu.
8. Wszystkie zaległości spowodowane nieprzygotowaniem do lekcji lub nieobecnością ucznia w szkole, ma on obowiązek uzupełnić na następną lekcję chyba, że nauczyciel wyznaczy inny termin.
9. W ciągu roku szkolnego uczeń ma prawo do czterokrotnego (dwa razy w danym półroczu) zgłoszenia nieprzygotowania do lekcji, które będzie odnotowane w dzienniku lekcyjnym za pomocą „-”. Przez nieprzygotowanie rozumiemy: brak zeszytu przedmiotowego, zeszytu ćwiczeń, pracy domowej, niegotowość do odpowiedzi, brak pomocy potrzebnych na lekcję.

Po wykorzystaniu limitu określonego powyżej uczeń otrzymuje za każde nieprzygotowanie ocenę niedostateczną.

10. W przypadku wystąpienia poważnych przyczyn losowych, które przeszkodziły w przygotowaniu się ucznia do lekcji, nie ponosi on żadnych konsekwencji, jeżeli są one potwierdzone pisemnie lub ustnie przez rodzica (opiekuna) przed lekcją.

11. Każdy uczeń jest oceniany zgodnie z zasadami sprawiedliwości. Oceny są jawne dla ucznia i jego rodziców.

12. Nauczyciel uzasadnia ustaloną ocenę przekazując uczniowi informację zwrotną zawierającą:

- a) informację na temat tego co zrobił dobrze, wyszczególnienie i docenienie dobrych elementów pracy ucznia,
- b) wskazanie co w swej pracy lub odpowiedzi powinien poprawić,
- c) wskazówki, w jaki sposób ma poprawić swoją pracę, odpowiedź,
- d) udzielenie wskazówek na przyszłość, w jakim kierunku uczeń powinien pracować dalej.

13. Informacja zwrotna związana jest z kryteriami oceniania określonymi przed wykonaniem zadania (NaCoBeZu).

14. Na podstawie podanych kryteriów oceniania (co oceniam?) uczniowie wzajemnie recenzują swoje prace, dają sobie wskazówki, jak je poprawić.

15. **Samoocena.** W celu zwiększenia aktywności i odpowiedzialności ucznia za osiągnięte wyniki uczeń ocenia ile się nauczył i co jeszcze musi zrobić, żeby osiągnąć wyznaczony cel.

16. Sprawdzone i ocenione pisemne prace ucznia są udostępniane uczniowi i jego rodzicom na warunkach określonych w statucie szkoły.

17. Prace klasowe, sprawdziany i odpowiedzi ustne są obowiązkowe.

18. Prace klasowe są zapowiadane przez nauczyciela z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem i podanym zakresem sprawdzanych umiejętności i wiedzy. Poprzedzone są lekcją utrwalającą wiadomości. Termin pracy klasowej wpisany jest ołówkiem w dzienniku lekcyjnym. Jeżeli z przyczyn losowych uczeń nie może napisać sprawdzianu z całą klasą, może być poddany sprawdzeniu wiadomości w sposób wybrany przez nauczyciela w czasie jednego tygodnia od przybycia do szkoły; po dłuższej nieobecności czas wydłużony zostanie do dwóch tygodni.

19. Poprawa pracy klasowej jest obowiązkowa dla uczniów, którzy otrzymali ocenę niedostateczną. Pozostali uczniowie mogą poprawiać oceny dopuszczające lub dostateczne, jeżeli do sprawdzianu nie przygotowali się z powodu nieobecności kilkudniowej lub zdarzenia losowego, mającego miejsce przed wyznaczoną datą pracy klasowej, co potwierdza pisemnie rodzic. Uczeń ma możliwość jednokrotnej poprawy pracy klasowej w terminie uzgodnionym z nauczycielem nie dłuższym niż 7 dni od daty jej otrzymania. Poprawę pracy klasowej uczeń pisze po lekcjach. W szczególnych przypadkach nauczyciel może określić inny termin (np. z powodu choroby ucznia lub nauczyciela). W przypadku otrzymania niższej oceny niż ze sprawdzianu napisanego w ustalonym wcześniej terminie nauczyciel wpisuje do dziennika obie oceny (np. 1/4), z których wyższa jest brana pod uwagę przy wystawianiu śródrocznej i rocznej oceny klasyfikacyjnej.

20. Nauczyciel ma prawo przerwać sprawdzian uczniowi (lub całej klasie), jeżeli stwierdzi na podstawie zachowania ucznia (klasy) niesamodzielność pracy lub zakłócanie przebiegu

sprawdzianu . Stwierdzenie niesamodzielnej pracy lub zakłócanie przebiegu sprawdzianu może być podstawą do wystawienia oceny niedostatecznej.

21. Kartkówki (5– 10 min.) obejmujące treści kształcenia z jednej, dwóch, trzech ostatnich tematów lekcji lub sprawdzające samodzielność wykonania i zrozumienia pracy domowej nie muszą być zapowiadane i będą pisane jednokrotnie bez możliwości poprawy.

22. Sprawdziany są zapowiadane z jednodniowym wyprzedzeniem i obejmują materiał z 3 ostatnich lekcji. (15 min.) Uczeń nie pisze poprawy ze sprawdzianu.

23. Nauczyciel zastrzega sobie prawo indywidualizacji procesu oceniania ucznia w szczególnych przypadkach.

24. Prace klasowe będą ocenione przez nauczyciela w ciągu dwóch tygodni od ich napisania. W sytuacjach, gdy nauczyciel np. zachoruje lub jest na szkoleniu, termin może ulec zmianie.

25. Ocenione i omówione prace klasowe uczniowie mają obowiązek poprawić na lekcji. Prace klasowe uczeń zwraca nauczycielowi zaraz po wykonaniu poprawy.

26. Rodzice mają prawo do wglądu sprawdzonych i ocenionych prac klasowych podczas spotkań indywidualnych lub na zebraniach klasowych.

27. Po dłuższej usprawiedliwionej nieobecności w szkole (powyżej 2 tygodni) uczeń ma prawo nie być oceniany przez tydzień.

28. Aktywność na lekcji jest nagradzana ocenami lub "plusami". Przez aktywność rozumiemy: częste zgłaszanie się na lekcji i udzielanie poprawnych odpowiedzi, czynna praca w grupach, wykonywanie dodatkowych zadań. Za trzy plusy uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą. Brak aktywności (trzy minusy) oznacza ocenę niedostateczną.

29. Przy formułowaniu śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych , hierarcha ważności ocen cząstkowych jest następująca: prace klasowe, sprawdziany, kartkówki, odpowiedzi ustne, aktywność ucznia, prace długoterminowe, praca domowa.

30. Nauczyciel dostosowuje wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia.

31. Nauczyciel może podnieść klasyfikacyjną ocenę śródroczną lub roczną uczniowi, który wyróżnia się aktywnością podczas lekcji, rozwiązuje dodatkowe problemy, wykazuje inicjatywę w dodatkowych pracach, ma wiedzę ponad program, bierze udział w różnych konkursach przyrodniczych i ekologicznych na szczeblu pozaszkolnym, a także pomaga słabszym uczniom w nauce.

32. Na koniec roku szk. nie przewiduje się żadnych sprawdzianów poprawiających ocenę.

33. Ustalona przez nauczyciela niedostateczna roczna ocena klasyfikacyjna może być zmieniona tylko w wyniku egzaminu poprawkowego zgodnie z zasadami określonymi w WZO.

Narzędzia obserwacji osiągnięć uczniów:

1. prace klasowe (testy),
2. sprawdziany i kartkówki,
3. odpowiedzi ustne,
4. rozmowa z uczniami, podczas której nauczyciel może uzyskać informacje na temat rozumienia i poprawnego wykorzystania zdobytej przez nich wiedzy biologicznej,

używania podstawowych terminów i pojęć biologicznych, ich sposobu myślenia, wnioskowania i uogólniania.

5. prace domowe,
6. zeszyty przedmiotowe
7. ćwiczenia (ocenie podlega poprawność merytoryczna wykonywania zadań oraz estetyka zeszytu i systematyczność),
8. udział w konkursach na różnych szczeblach ,
9. wykonywanie pomocy dydaktycznych,
10. przygotowanie do lekcji,
11. aktywność na lekcji,
12. prace projektowe (prace długoterminowe):

1) projekt edukacyjny jest realizowany przez zespół uczniów pod opieką nauczyciela i obejmuje:

- a) wybór tematu projektu edukacyjnego;
- b) określenie celów projektu edukacyjnego i zaplanowanie etapów jego realizacji;
- c) wykonanie zaplanowanych działań;
- d) publiczną prezentację przez uczniów rezultatów projektu edukacyjnego;
- e) podsumowanie pracy uczniów nad projektem edukacyjnym.

2) Zakres projektu edukacyjnego może dotyczyć wybranych treści nauczania określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego lub wykraczać poza te treści.

13. referaty, prace doświadczalne.

14. aktywny udział w pracach koła przyrodniczego, ekologicznego,

15. praca w grupie:

- a) umiejętność współdziałania w zespole,
- b) praca z instrukcją podczas wykonywania obserwacji, doświadczeń i pomiarów,
- c) efekt pracy zespołu,
- d) dokumentowanie i prezentowanie wyników,
- e) prezentacja wniosków z pracy zespołu,
- f) dbałość o bezpieczeństwo własne i innych.

16. Praca na lekcji –oceniana jest aktywność, zaangażowanie, umiejętność pracy w grupie, w parach; w ocenianiu może być uwzględniana ocena koleżeńska lub samoocena, uzasadniana w informacji zwrotnej.

Informacja zwrotna.

Nauczyciel - uczeń:

1. informuje uczniów o wymaganiach edukacyjnych i kryteriach oceniania na początku roku szk. ,
2. informuje uczniów o poziomie osiągnięć edukacyjnych , ich zachowaniu oraz postępach w tym zakresie,
3. udziela pomocy w nauce poprzez przekazywanie informacji o tym, co zrobił dobrze i jak powinien dalej się uczyć,
4. udziela wskazówek w samodzielnym planowaniu rozwoju,
5. motywuje do dalszych postępów w nauce i zachowaniu.

Nauczyciel - rodzice:

1. informuje o wymaganiach i kryteriach oceniania,
2. informuje o aktualnym stanie rozwoju i postępach w nauce i zachowaniu,

3. dostarcza informacji o trudnościach ucznia w nauce i zachowaniu,
4. dostarcza informacji o uzdolnieniach ucznia,
5. daje wskazówki do pracy z uczniem.

Kryteria oceny śródrocznej i rocznej:

1. O zagrożeniu oceną niedostateczną nauczyciel informuje ucznia, jego rodziców oraz wychowawcę klasy na miesiąc przed klasyfikacją.
2. Informacje o przewidywanych ocenach klasyfikacyjnych rocznych (śródrocznych) z biologii przekazuje w formie pisemnej wychowawca klasy na zebraniu z rodzicami na 1 miesiąc przed klasyfikacyjną radą pedagogiczną na podstawie zapisu w dzienniku.
3. Punkty uzyskane z prac klasowych i sprawdzianów przeliczane są na stopnie wg następującej skali:

100 % - 90% - bardzo dobry

89 % – 75 % - dobry

74 % - 50 % dostateczny

49 % - 30% dopuszczający

29% - 0 % - niedostateczny

W przypadku stosowania podziału na wiadomości podstawowe (P) i ponadpodstawowe (PP) stosuje się następujące kryteria:

85 % P + 85 % PP - bardzo dobry

85 % P + 60 % PP - dobry

85 % P - dostateczny

60 % P - dopuszczający

60 % P + 85 % PP - dopytać na dobry

60 % P + 60 % PP - dopytać na dostateczny

Sprawdziany pisemne powinny zawierać zadania o zróżnicowanym poziomie trudności, należące do poziomów wymagań: podstawowego (P) i ponadpodstawowego (PP), sprawdzające zarówno wiedzę, jak i umiejętności uczniów.

Zadania z poziomu **podstawowego** służą sprawdzaniu wiadomości i umiejętności, które są łatwe, przystępne, użyteczne i niezbędne w dalszej nauce, a także stanowią wprowadzenie do nauczania biologii.

Zadania z poziomu **ponadpodstawowego** wymagają od uczniów operowania wiadomościami i umiejętnościami, które są trudniejsze, często teoretyczne, poszerzają horyzonty intelektualne, rozwijają umiejętności zarówno biologiczne, jak i wchodzące w zakres innych dziedzin wiedzy.

4. Ocenę klasyfikacyjną śródroczną, roczną wystawia się na podstawie ocen bieżących, przy czym nie jest to średnia ocen uzyskanych przez ucznia.
5. Ocenę celującą może otrzymać uczeń, który spełnia kryteria oceny co najmniej bardzo dobrej oraz osiągnął sukcesy w konkursach przyrodniczych, ekologicznych na szczeblu pozaszkolnym.
6. **Warunki i tryb uzyskiwania wyższych niż przewidywana rocznych ocen klasyfikacyjnych** następuje zgodnie z WZO (Wewnątrzszkolne Zasady Oceniania).

PZO podlega ewaluacji na koniec roku szkolnego oraz na zakończenie każdego cyklu edukacyjnego.

SPOSOBY SPRAWDZANIA WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH

1. Określenie stopnia opanowania przez ucznia wymagań edukacyjnych umożliwią:

a/ całogodzinne prace klasowe w formie testów, sprawdzianów i dłuższych ustnych wypowiedzi obejmujących większe partie materiału;

b/ bieżące sprawdzanie przyswojonej wiedzy w formie krótkiej wypowiedzi ustnej lub kartkówek;

c/ obserwacja pracy ucznia obejmująca: zadania domowe, zadania długoterminowe, przygotowywanie pomocy dydaktycznych.

d/ obserwacja zaangażowania ucznia w proces edukacyjny obejmująca: aktywność ucznia podczas lekcji, aktywność podczas pracy w grupach, zainteresowanie rozwiązywaniem nietypowych problemów przyrodniczych.

2. Na początku roku szk. i drugiego półrocza nauczyciel ma obowiązek poinformować uczniów o przewidywanych pracach klasowych.

3. Na początku każdego roku szkolnego nauczyciel informuje uczniów oraz ich rodziców (prawnych opiekunów) o wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z przyrody wynikających z realizowanego programu nauczania, sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów a także warunkach i trybie uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z przedmiotu.

4. Na podstawie opinii publicznej (niepublicznej) poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym publicznej (niepublicznej) poradni specjalistycznej, nauczyciel dostosowuje wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, u którego stwierdzono zaburzenia i odchylenia rozwojowe lub specyficzne trudności w uczeniu się, uniemożliwiające sprostanie tym wymaganiom. W przypadku ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego albo indywidualnego nauczania dostosowuje wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia na podstawie tego orzeczenia.

5. Każdy uczeń powinien otrzymać co najmniej trzy oceny w danym półroczu.

6. Uczeń mający kłopoty w nauce może zgłosić się do nauczyciela z prośbą o dodatkową pomoc. Jej forma ustalana jest na bieżąco, wspólnie z uczniem. Mogą to być:

- dodatkowe konsultacje (po uzgodnieniu z nauczycielem),
- prace ułatwiające i przybliżające zrozumienie problemu,
- pomoc koleżeńska,
- ścisła współpraca z rodzicami.

ZASADY PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM WYKAZUJACYM ZAINTERESOWANIE PRZYRODA

1. Przygotowanie dla ogółu uczniów zestawu zadań dodatkowych tzw. dla „chętnych”.
2. Zaproponowanie uczniowi dodatkowych indywidualnych zadań i ćwiczeń rozszerzających realizowane na lekcjach treści przedmiotowe.
3. Wskazanie literatury rozwijającej zainteresowania ucznia.
4. Umożliwienie uczniowi udziału w pozaszkolnych konkursach przyrodniczych, ekologicznych.

5. Włączenie ucznia w realizację procesu kształcenia (np. przygotowanie fragmentu lekcji) - lekcje odwrócone.

WSPIERANIE SAMODZIELNEGO ROZWOJU UCZNIĄ

Wspieranie samodzielnego rozwoju ucznia odbywa się poprzez zachęcanie go do podjęcia dodatkowych zadań proponowanych przez nauczyciela, wskazywanie (uczniom wykazującym zainteresowanie) literatury rozszerzającej dane zagadnienia, nagradzanie oceną zaprezentowanych przez ucznia na lekcji informacji z innych źródeł niż podręcznik.

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA ROCZNYCH (PÓŁROCZNYCH) OCEN KLASYFIKACYJNYCH

1. Ocena celująca – otrzymuje ją uczeń, który wykazuje się wiedzą ponad programową, potrafi rozwiązywać problemy nietypowe, jest twórczy, rozwija swoje uzdolnienia, bierze udział w konkursach przedmiotowych i zajmuje punktowane miejsca na etapie miejskim, powiatowym, wojewódzkim, ogólnopolskim.
2. Ocena bardzo dobra – otrzymuje ją uczeń, który w sposób zadowalający opanował wiedzę oraz sprawnie posługuje się nią w samodzielnym rozwiązywaniu problemów i potrafi rozwiązywać zadania innego typu niż były rozwiązywane na lekcji.
3. Ocena dobra – otrzymuje ją uczeń poprawnie rozwiązujący typowe zadania z danego zakresu i dzięki swoim wiadomościom rozumie większość materiału.
4. Ocena dostateczna – otrzymuje ją uczeń, który opanował podstawowe wiadomości z przedmiotu i jest w stanie robić dalsze postępy i rozwiązywać zadania o średnim stopniu trudności.
5. Ocena dopuszczająca – otrzymuje ją uczeń, który potrafi rozwiązywać proste problemy (zadania), pracuje przy pomocy nauczyciela i rokuje nadzieję, że braki, które posiada uzupełni.
6. Ocena niedostateczna – otrzymuje ją uczeń, który nie opanował podstawowych wiadomości i umiejętności z przedmiotu, nie potrafi rozwiązywać prostych problemów przyrodniczych nawet przy pomocy nauczyciela, co uniemożliwia mu dalsze zdobywanie wiedzy. Nie wyraża chęci poprawy oceny niedostatecznej z pracy klasowej. Nie wywiązuje się z powierzonych mu zadań. Nie przygotowuje się do zajęć. Nie odrabia prac domowych.

WYMAGANIA EDUKACYJNE DLA POSZCZEGÓLNYCH KLAS

Dostępne u nauczycieli przedmiotów oraz na stronie internetowej szkoły.

DOSTOSOWANIE WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH DO INDYWIDUALNYCH POTRZEB PSYCHOFIZYCZNYCH UCZNIĄ

1) Ze specyficznymi trudnościami w czytaniu i pisaniu (dysleksja)

a) zaburzenia funkcji słuchowo-językowych:

- uwzględniać trudności z zapamiętywaniem nazw, nazwisk, dat; rozłożyć w czasie, często przypominać i utrwalać,
- nie wrywać do odpowiedzi,
- w czasie odpowiedzi ustnych dyskretnie wspomagać, dawać więcej czasu na przypomnienie, wydobyć z pamięci nazw, terminów,
- częściej powtarzać i utrwalać materiał,
- można wypisać kilka podstawowych pytań, na które uczeń powinien znaleźć odpowiedź czytając dany materiał (przy odpytywaniu prosić o udzielenie na nie odpowiedzi)
- podobnie postępować przy powtórkach,

- podczas sprawdzianów przedłużyć czas pisania,
- można dać uczniowi podobne zadania do rozwiązania w domu,
- podczas uczenia stosować techniki skojarzeniowe ułatwiające zapamiętywanie,
- wprowadzać w nauczaniu metody aktywne, angażujące jak najwięcej zmysłów (ruch, dotyk, wzrok, słuch) ,
- używać wielu pomocy dydaktycznych, urozmaicać proces nauczania
- zróżnicować formy sprawdzania wiadomości i umiejętności tak , by ograniczyć ocenianie na podstawie pisemnych odpowiedzi ucznia
- przeprowadzać sprawdziany ustne z ławki, niekiedy nawet odpytywać indywidualnie
- często oceniać prace domowe

b) objawy zaburzeń funkcji wzrokowo-przestrzennych, integracji percepcyjno-motorycznej i lateralizacji :

- uwzględnić trudności w czytaniu map, schematów, wykresów, określaniem kierunków,
- materiał dzielić na mniejsze partie i dłużej powtarzać,
- nie wrywać do natychmiastowej odpowiedzi, uprzedzić ucznia,
- oceniać tok rozumowania, nawet gdyby ostateczny wynik rozumowania był błędny, i odwrotnie
- w razie potrzeby udzielać potrzebnych wskazówek,

2) O inteligencji niższej niż przeciętna i z odchyleniami rozwojowymi:

- przerabianie niewielkich partii materiału o małym stopniu trudności,
- pozostawienie więcej czasu na jego utrwalenie,
- podawanie poleceń w prostej formie,
- częste odwoływanie się do konkretnego przykładu,
- unikanie pytań problemowych,
- uwzględnienie wolnego tempa pracy,
- szerokie stosowanie zasady pogłębienia,
- odrębne instruowanie ucznia,
- zadawanie do domu tyle, ile uczeń jest w stanie samodzielnie wykonać,
- zróżnicowanie metod i form pracy,
- stosowanie niezbędnych środków dydaktycznych ,
- motywowanie ucznia do pracy, częste stosowanie wzmocnień pozytywnych w postaci pochwał nawet za niewielkie osiągnięcia.

3) Trudności w przyswajaniu treści dydaktycznych:

- uwzględnić trudności w zapamiętywaniu nazw, nazwisk, dat; w czasie odp. ustnych dyskretnie wspomagać, dawać więcej czasu, na przypomnienie nazw, terminów, naprowadzać, częściej powtarzać i utrwaląc materiał,, podczas uczenia się stosować techniki skojarzeniowe, ułatwiające zapamiętywanie, stosować metody aktywne angażując jak najwięcej zmysłów, używać różnorodnych pomocy dydaktycznych, zróżnicować formy sprawdzania wiadomości i umiejętności, odp. indywidualnie w określonych przypadkach, często oceniać prace domowe, podczas stawiania wymagań uwzględniać trudności ucznia, pomagać, wspierać ucznia w jego wysiłku, dzielić zadania na mniejsze partie i zachęcać do wykonania „małymi krokami”.

4) Uczeń z nadpobudliwością psychoruchową:

- stwarzanie podczas lekcji sytuacji, kiedy uczeń może wyjść z ławki,
- umożliwienie rozłożenia zadań na etapy, dokładnie określone przez nauczyciela i wymagające zaliczenia efektów pracy; każdy z etapów oceniony jest przez nauczyciela pochwałą lub inną nagrodą; do danego zadania dziecko otrzymuje jedno polecenie, które jest krótkie i jasno sformułowane,
- umożliwienie dziecku podjęcia własnej aktywności np. podjęcie decyzji, które zadanie wykona jako pierwsze, zaproponować uczniowi wybór grupy, z którą będzie współpracować,
- zauważenie wykonanych zadań i starań poprzez zasygnalizowanie poprawności ich wykonania lub zaangażowania dziecko,
- uwzględnianie trudności z logicznym porządkowaniem odp. Nauczyciel stosuje pytania pomocnicze porządkujące wypowiedź ucznia,
- posadzenie dziecka w pierwszej ławce z dala od rozpraszających uwagę bodźców,
- stosowanie odpowiednich pomocy dydaktycznych

5) Nadruchliwość, problemy z koncentracją uwagi, trudności z przestrzeganiem obowiązujących norm:

- 1) krótkie jasne komunikaty i polecenia,
- 2) dzielenie zadań dłuższych na krótkie, etapowe polecenia,
- 3) utrzymywanie kontaktu wzrokowego,
- 4) dbałość o systematyczną pracę,
- 5) częste powtarzanie materiału w celu jego utrwalenia,
- 6) stosowanie wzmocnień pozytywnych,
- 7) kontrola zapisu pracy domowej.

6) Trudności w nauce, wolne tempo pracy, brak aktywności na lekcjach:

- 1) motywowanie ucznia przez takie sytuacje i czynności, które skłaniają go do osobistego i aktywnego zaangażowania się w naukę,
- 2) umożliwienie uczniowi rozwiązywanie zadań mających właściwy poziom trudności,
- 3) zachęcanie do aktywności, wykazywania się posiadanymi wiadomościami na forum klasy, otoczenie ucznia troską, opieką, akceptacją i zrozumieniem.

mgr Jolanta Grębowska
mgr Edyta Bahr

